

EVROPSKÝ PARLAMENT

2004

2009

Hospodářský a měnový výbor

PROZATÍMNÍ ZNĚNÍ
2006/2270(INI)

12. 3. 2007

NÁVRH ZPRÁVY

o politice finančních služeb (2005–2010) – bílá kniha
(2006/2270(INI))

Hospodářský a měnový výbor

Zpravodajka: Ieke van den Burg

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ	10

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o politice finančních služeb (2005–2010) – bílá kniha

Evropský parlament,

- s ohledem na dokument Komise Bílá kniha o politice finančních služeb 2005–2010 (KOM(2005)0629),
- s ohledem na provádění akčního plánu pro finanční služby (KOM(1999)0232) přijatého Komisí, zvláště směrnici 2003/6/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 28. ledna 2003 o obchodování zasvěcených osob a manipulaci s trhem (zneužívání trhu)¹, směrnici 2004/39/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů², směrnici 2004/109/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 15. prosince 2004 o harmonizaci požadavků na průhlednost týkajících se informací o emitentech, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu³, směrnice o kapitálových požadavcích (směrnice 2006/48/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu (přepracované znění)⁴ a směrnice 2006/49/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 14. června 2006 o kapitálové přiměřenosti investičních podniků a úvěrových institucí (přepracované znění)⁵ a návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o vykonávání hlasovacích práv akcionáři společností, které mají své sídlo v členském státě a jejichž akcie jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu (KOM(2005)0685),
- s ohledem na pracovní dokument Komise – Zpráva o pokroku na jednotném trhu v oblasti finančních služeb v roce 2006,
- s ohledem na evropský kodex chování při operacích zúčtování a vypořádání⁶ ze dne 7. listopadu 2006 a návrh Eurosystemu na vytvoření systému vypořádání transakcí s cennými papíry prostřednictvím peněz centrální banky (Cíl 2 Cenné papíry),
- s ohledem na návrh Komise směrnice, kterou se mění směrnice Rady 92/49/ES a směrnice 2002/83/ES, 2004/39/ES, 2005/68/ES a 2006/48/ES, pokud jde o procesní pravidla a hodnotící kritéria pro obezřetnostní posuzování akvizic a zvyšování podílů ve finančním sektoru (KOM(2006)0507),
- s ohledem na zprávu Výboru pro finanční služby o finančním dozoru z února 2006 (Francqova zpráva) zveřejněnou dne 23. února 2006,
- s ohledem na druhou průběžnou zprávu interinstitucionální monitorovací skupiny pro Lamfalussyho proces vydanou dne 26. ledna 2007,

¹ Úř. věst. L 96, 12.4.2003, s. 16.

² Úř. věst 145, 30.4.2004, s. 1.

³ Úř. věst L 390, 31.12.2004, s. 38.

⁴ Úř. věst 177, 30.6.2006, s. 1.

⁵ Úř. věst 177, 30.6.2006, s. 201.

⁶ http://ec.europa.eu/internal_market/financial-markets/docs/code/code_en.pdf.

- s ohledem na zprávu Evropského výboru regulátorů trhů s cennými papíry (CESR) na téma „jaké nástroje dohledu pro trhy cenných papírů EU“, známou jako Himalaya report, zveřejněnou dne 25. října 2004,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 28. dubna 2005 o současném stavu integrace na finančních trzích EU¹ a ze dne 4. července 2006 o konsolidaci v průmyslu finančních služeb²,
 - s ohledem na článek 45 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Hospodářského a měnového výboru (A6-0000/2007),
1. blahopřeje Komisi k příspěvku akčního plánu pro finanční služby k dotvoření evropského kapitálového trhu, který má vedoucí postavení ve světě, v neposlední řadě díky kvalitě a spolehlivosti finanční regulace;
 2. naléhavě žádá členské státy, aby zajistily včasné a soudržné provádění akčního plánu pro finanční služby; vyzývá Komisi, aby sledovala prosazování plánu a prostřednictvím výborů třetí úrovně neustále zlepšovala konzistenci jeho uplatňování;
 3. uvítal by hlubší šetření hospodářských účinků opatření akčního plánu pro finanční služby s ohledem na cíle Lisabonské strategie; žádá Komisi, aby nechala zpracovat takové studie spolu se svou roční zprávou o pokroku a monitorováním provádění;

Koncentrace trhu

4. upozorňuje na vysokou koncentraci trhu v nejvyšším segmentu finančních služeb pro velké podniky kótované na burze, zvláště auditorské firmy, ratingové agentury a investiční banky; naléhavě žádá Komisi a příslušné vnitrostátní úřady, aby důkladně prosazovaly pravidla hospodářské soutěže EU; zdůrazňuje potřebu dostupnosti postupů pro vyřizování stížností a zjednávání nápravy; a žádá Komisi, aby věnovala řádnou pozornost uživatelskému hledisku;
5. zdůrazňuje potřebu transparentnosti poplatků na straně ratingových agentur a oddělení jimi poskytovaných ratingových a konzultačních služeb a souvisejících poplatků; zdůrazňuje, že ratingové agentury hrají veřejnou úlohu, například pokud jde o směrnice kapitálových požadavků, a že by proto měly splňovat přísné normy přístupnosti, kvality a spolehlivosti; žádá naléhavě, aby Komise pro cenné papíry (SEC) a Evropský výbor regulátorů trhů s cennými papíry (CESR) důkladně monitorovaly ratingové agentury na základě Kodexu chování ratingových agentur vypracovaného Mezinárodní organizací komisí pro cenné papíry a aby navrhovaly případně další nezbytné regulativní kroky;
6. v návaznosti na provádění směrnice 2004/39/ES³ o trzích finančních nástrojů očekává

¹ Úř. věst. C 45 E, 23.2.2006, s. 140.

² P6_TA(2006)0294.

³ Úř. věst. L 145, 30.4.2004, s. 1.

zlepšení hospodářské soutěže mezi obchodujícími platformami, avšak rovněž vyšší konsolidaci velkých burz; je přesvědčen o nezbytnosti výrazného transatlantického sladování pravidel a postupů dozoru; zdůrazňuje nutnost řádné správy věcí veřejných a dále to, že by neměla být narušována důvěra uživatelů změnami vlastnictví;

7. zatímco požaduje postupné odstraňování dalších bariér uvedených v Giovanniniho zprávě z roku 2001, znovu naléhavě připomíná potřebu zlepšit infrastrukturu finančních transakcí po uzavření obchodu, pokud jde o transparentnost cen i hospodářskou soutěž, s ohledem na veřejný zájem jistoty vyrovnání; v této souvislosti má v úmyslu podrobně zkoumat vývoj kolem kodexu chování a projektu cíle 2 – Cenné papíry;
8. upozorňuje na rostoucí vliv zplnomocňování zprostředkovatelů při hlasování; žádá Komisi, aby důsledně monitorovala účinky budoucí směrnice o vykonávání hlasovacích práv akcionáři společností (KOM(2005)0685), která umožňuje hlasování na základě plné moci, a aby předložila opatření zaměřující se na rizika na straně takových zprostředkovatelů, pokud jde o jejich možné dominantní postavení na trhu, zneužívání informací a střet zájmů;
9. upozorňuje, že malý počet velkých investičních bank poskytuje služby všem emitentům a investorům na nejvyšší úrovni, včetně jich samotných; velmi vítá ostražitost orgánů dozoru vůči zjevným případům manipulace s trhem, obchodování zasvěcených osob nebo metodě známé jako „front running“; žádá Komisi, aby ve spolupráci s regulátory z USA iniciovala hloubkové sektorové šetření, které prověří, zda vnitřní kodexy chování a „čínské zdi“ jsou přiměřené dosažení řádné úrovně správy a řízení podniků a transparentnosti trhu a zda dostatečně brání střetu zájmů;

Alternativní prostředky investování

10. je si plně vědom výrazného vzestupu alternativních prostředků investování (investičních fondů a soukromých kapitálových fondů), jež poskytují likviditu a rozmanitost na trhu, avšak mohou dát vzniknout i systémovému riziku, zvýšit úroveň pákového efektu a úroveň míry zadlužení podniků a ohrozit ostatní finanční instituce;
11. lituje, že studie Komise se dosud soustředily pouze na překážky růstu těchto fondů, a nikoliv na mezery v požadavcích na zveřejňování, pokud jde o správu a řízení podniků a investiční politiku, či na úpravu pravidel přizpůsobených úrovni pákového efektu a řízení rizik a rozmanitost; požaduje širší a kritičtější přístup;
12. naléhavě žádá Komisi, aby provedla hodnocení kvality dozoru v zámořských lokacích a aby posílila spolupráci; doporučuje spojit se se Spojenými státy při šetření kompenzačních opatření, jako je zdanění specifických finančních transakcí;

Přístup k financím v maloobchodním segmentu

13. upozorňuje, že přeshraniční integrace maloobchodních finančních trhů EU zůstává na nízké úrovni; upozorňuje, že spotřebitelé dávají přednost fyzicky přítomným institucím

před těmi, které nevidí, což má za následek převahu domácích finančních struktur; varuje před jednoduchým přetavením vnitrostátních tradic ochrany spotřebitele a právních systémů prostřednictvím univerzální harmonizace určené bez rozdílu všem;

14. dává přednost soustředěnému přístupu zaměřenému na specifické bariéry pro uživatele zapojené do přeshraniční mobility; dává podnět k tomu, aby finanční průmysl vytvořil pilotní celoevropské finanční produkty, jako jsou důchody, hypotéky a pojišťovací produkty, a vyzývá Komisi, aby vytvořila příslušný rámec regulace a dozoru, smluvních právních předpisů a ochrany spotřebitele pro tyto produkty tak, aby byly přenositelné a všeobecně uznávané v rámci Evropské unie;
15. povšiml si velmi dobře odvětvového šetření v maloobchodním bankovníctví a systémech platebních karet, kde existuje několik oblastí, které je třeba zlepšit, varuje však, aby otevření stávajících nedokonalých systémů nevedlo k situaci, kdy by vysoká úroveň koncentrace trhu mohla vyvolat nové nedostatky a tlak na ceny;
16. uvědomuje si potřebu vyrovnat se s problémem stárnutí obyvatelstva; zdůrazňuje výhodu druhého kolektivního pilíře důchodového systému zaměstnaneckých důchodů, kromě schématu prvního pilíře vlastního důchodu založeného na solidaritě, a schvaluje směrnici 2003/41/ES¹ o činnostech institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění jako specifický regulační rámec penzijních fondů;
17. upozorňuje, že příliš mnoho občanů EU je vyloučeno z využívání základních finančních služeb; žádá Komisi, aby zpracovala studii zkoumající dostupnost služeb, jako jsou bankovní účty, bankomaty, platební karty a levné půjčky; vybízí k úvahám o zavedení povinnosti univerzální služby finančních institucí s cílem zaručit tyto základní služby;
18. zaznamenává nárůst poskytovatelů specifických finančních služeb skupinám migrantů, kteří provádějí transferové úhrady a rozvíjejí bankovníctví islámského světa; upozorňuje, že požadavky na tyto nové subjekty, jež působí v dosud nepokryté oblasti trhu, by měly být důsledné, avšak ne příliš restriktivní s cílem zabránit těmto subjektům, aby se uchýlily do šedé zóny, kde nad nimi nebude možný žádný dozor;
19. vítá vzrůstající zájem o poskytování mikroúvěrů jako příspěvku k rozvoji podnikání a zakládání firem; požaduje, aby byla basilejská pravidla přizpůsobena portfoliu mikroúvěrů a aby byl stanoven strop často neúměrných nákladů na malé půjčky; naléhavě žádá Komisi, aby vytvořila akční plán pro mikrofinancování, přičemž využije osvědčených postupů v Evropě i mimo ni;

Finanční gramotnost a zapojení uživatelů při tvorbě politik

20. věří ve větší zapojení uživatelů do tvorby evropského integrovaného finančního trhu, než jakým je pouhé nabízení více možností výběru zákazníkovi; zdůrazňuje význam podpory finanční gramotnosti a přístupu k potřebným informacím a považuje za nezbytné

¹ Úř. věst. L 235, 23.9.2003, s. 10.

nezaujaté poradenství ohledně možností financování;

21. velmi podporuje iniciativu Komise ke zvýšení finanční dovednosti a vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily své úsilí k vytvoření specifických programů a internetových stránek, avšak žádá je rovněž, aby tuto problematiku učinily nedílnou součástí vzdělávání na základních školách;
22. vítá vytvoření spotřebitelské skupiny finančních služeb a úsilí o zapojení zástupců uživatelů v expertních skupinách a při konzultacích; upozorňuje nicméně, že zastoupení spotřebitelů a konečných uživatelů, jako např. malých a středních podniků, je daleko menší než zastoupení finančního průmyslu; doporučuje vytvoření evropské rozpočtové položky s cílem financovat konzultační proces v souvislosti s akčním plánem pro finanční služby;

Zlepšení regulace

23. je plně odhodlán zlepšit regulaci a provést kvalifikované zhodnocení dopadu a zdůrazňuje, že toto zhodnocení by se nemělo omezit pouze na finanční hledisko, ale mělo by rovněž plně zohlednit sociální, společenská, environmentální, kulturní a další hlediska;
24. vítá dohodu o projednávání ve výborech a je odhodlán přispět k úpravě nástrojů používaných ve finanční oblasti; doporučuje obdobnou změnu u nástrojů předcházejících Lamfalussyho procesu; trvá na tom, aby měl Parlament status oprávněného pozorovatele ve výborech druhé úrovně;
25. zavazuje se urychlit legislativní postup, pokud to bude možné, avšak varuje, aby soustředění na schválení v prvním čtení nenarušilo kvalitu rozhodovacích postupů nebo neohrozilo zásadu demokracie; navrhuje, aby byly postupy vyhodnoceny a aby byla zpracována pravidla jejich použití, jež zajistí transparentnost a demokratickou kontrolu;

Systémová rizika

26. zaznamenává existenci moderních technik zmírnění rizik, významný růst trhu s úvěrovými deriváty, rostoucí systémový význam velkých celoevropských finančních skupin a rostoucí úlohu nebankovních finančních nástrojů, jako jsou investiční fondy a soukromé investiční fondy;
27. upozorňuje, že tyto změny na trhu rovněž mění povahu, zdroj a přenos systémových rizik, a tím zároveň účinnost existujících nástrojů předcházení rizikům; požaduje určení a vyhodnocení zdrojů systémových rizik a stanovení dynamiky finančních krizí v souvislosti s výše popsanými změnami;
28. má za to, že současný roztržitý rámec doзору není schopen držet krok s dynamikou finančního trhu a může být překážkou přiměřené a rychlé odezvě v případě výrazných systémových rizik, která ovlivní více členských států;

29. vítá rozhodnutí Rady ve složení pro hospodářství a finance (ECOFIN) iniciovat krizové cvičení s cílem prověřit vhodnost reakcí orgánů obezřetnostního dozoru, ministrů financí a centrálních bank a vyzývá k ustavení společné pracovní skupiny v návaznosti na tuto aktivitu, která navrhne odvážné závěry, dokonce i tehdy, budou-li politicky citlivé;

Struktura regulace a dozoru

30. oceňuje dobrou práci, kterou provedly evropské výbory regulátorů (Evropský výbor regulátorů trhů s cennými papíry (CESR), Evropský výbor orgánů bankovního dozoru a Evropský výbor orgánů dozoru nad pojišťovnictvím a zaměstnaneckým penzijním pojištěním) při zkoumání trhů, poskytování rad Komisi a výborům Rady druhé úrovně, a navíc při pokroku ve sladování postupů regulace a dozoru;
31. naléhavě žádá, aby výbory třetí úrovně zlepšily meziodvětvovou konzistenci v obezřetnostní regulaci a pravidlech dozoru nad skupinami u velkých finančních skupin zabývajících se stejnými nebo podobnými produkty a v případě potřeby daly podnět zákonodárcům, aby pravidla příslušně upravili;
32. vyzývá výbory druhé a třetí úrovně, aby omezily volitelnost nástrojů na vnitrostátní úrovni a přizpůsobování předpisů („gold-plating“); je přesvědčen, že by pomohlo, kdyby výbory třetí úrovně fungovaly stále více rovněž na základě rozhodování hlasováním kvalifikovanou většinou;
33. zdůrazňuje význam integrovaného evropského systému spolupracujících orgánů dozoru schopného zajistit účinný dozor nad velkými finančními aktéry i nad místními subjekty pevně spojenými s vnitrostátními tradicemi; zdůrazňuje, že se ve všech součástech tohoto systému musí náležitě zohlednit uvedené tradice, a to vykonáváním dozoru na místě nad podnikatelským chováním těchto subjektů;
34. zdůrazňuje, že pro skutečný dozor nad systémovými a obezřetnostními riziky u hlavních subjektů na trhu je současný systém spolupráce nedostatečný a vyvolává potřebu vzniku náležitě vybaveného evropského orgánu obezřetnostního dozoru v rámci tohoto systému, jemuž bude udělena příslušná pravomoc pro provádění dozoru nad velkými přeshraničními a víceodvětvovými finančními konglomeráty; vybízí k vytváření dohod a kodexů chování mezi členskými státy a centrálními bankami o finančním krytí takovéto vrcholné struktury, pokud jde o případné intervence při finančních potížích a předpisy o věřiteli poslední instance;
35. je si vědom, že nerozhodnost v mnoha členských státech, pokud jde o přenos pravomoci na hlavní nebo domácí orgány ohledu, mohou rovněž vyvolat jejich neochotu přijmout tyto nadřazené struktury; zdůrazňuje však, že účast v centralizovaném systému zvýší vliv malých regulátorů v porovnání se současným stavem, kdy se musely silně spoléhat na několik velkých vnitrostátních domácích orgánů dozoru;

36. je příznivě nakloněn kolegiím orgánů doзору zabývajícíím se finančními konglomeráty na rozhraní několika jurisdikcí; upozorňuje však, že tato kolegia postrádají vnitrostátní mandát přenášet pravomoc, přijímat zásadní rozhodnutí nebo jednoduše věnovat dostatečné zdroje a odbornost práci kolegia; má rovněž za to, že limity takovéto dobrovolné spolupráce se stanou zjevnými v okamžiku skutečné krizové situace;
37. má za to, že je žádoucí jasnější rozdělení rolí mezi Radou, Komisí a výbory třetí úrovně; domnívá se rovněž, že pro účinný dozor (především pokud existuje zjevná vazba na otázky hospodářské soutěže) je vyžadován vysoký stupeň nezávislosti a neutrality, již nelze dost dobře spojovat s přílišným politickým vyhraněním;
38. vítá rozhodnutí Rady ECOFIN ustavit podskupinu Výboru pro finanční služby k problematice dlouhodobého doзору, k datu předložení zprávy v říjnu 2007; očekává, že skupina poskytne řádné zhodnocení současné situace; a znovu připomíná svůj návrh ustavit novou interinstitucionální podskupinu Výboru pro finanční služby (FSC) s cílem dát impuls konkrétním dalším krokům směrem k integraci a účinnosti struktury finanční regulace a doзору;
39. vyzývá interinstitucionální monitorovací skupinu, aby se při monitorování neomezovala na technické postupy, ale aby použila svou odbornost k příspěvku k další očekávané debatě ve svých závěrech na podzim tohoto roku;

Celosvětový dopad

40. je přesvědčen, že struktura doзору s evropským prvkem doзору nejvyššího segmentu by mohla posílit vliv Evropské unie v celosvětovém měřítku a vyvážit dominanci autoregulačních orgánů, jako je Rada pro mezinárodní účetní standardy (IASB); věří, že bude rovněž možné přispět k posílení autority MMF jako skutečného měnového orgánu a činitele, jehož úkolem je předcházení krizím a obnovení celosvětové rovnováhy;
 41. zdůrazňuje význam provedení závěrů Basilej II orgány USA a obecného uznání účetních norem Komise pro cenné papíry a vyzývá k lepší spolupráci mezi Evropskou unií a Spojenými státy v provádění doзору nad nástroji investování s vysokou úrovní pákového efektu, jako jsou investiční fondy;
 42. zdůrazňuje vedoucí úlohu Evropské unie v současné práci na projektu Solventnost II a očekává, že tato skutečnost bude mít vliv na celosvětovou strukturu regulace a normotvornou činnost Mezinárodní asociace dozorů v pojišťovnictví;
- o o
o
43. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Akční plán pro finanční služby přispěl k dosažení integrovaného a dobře fungujícího trhu, který má vedoucí postavení ve světě v neposlední řadě díky kvalitě a spolehlivosti regulace. Nyní vyvstává otázka: kdo těží z tohoto úspěchu? Získávají koneční uživatelé stejnou měrou jako velcí mnohonárodní aktéři, kteří posilují svou mezinárodní pozici při konsolidaci, jež vede ke slušnému dominantnímu postavení na špičce finančních trhů?

Konsolidace na špičce trhu je opravdu silná, má 30–40 hlavních přeshraničních finančních aktérů a vyznačuje se vysokou koncentrací do několika členských států. Došlo k mnoha fúzím a akvizicím a vnitrostátní trhy v nových členských státech jsou nyní ovládány zahraničními subjekty. Hranice mezi odvětvími čím dál tím více mizí, a to za přispění takových směrnic, jako např. směrnice o trzích finančních nástrojů, jež vedla k iniciativám obdobným projektu Turquoise v oblasti alternativních obchodních platforem, směrnic kapitálových požadavků a projektu Solventnost II, poskytujících možnost sladování bankovních a pojišťovacích činností prostřednictvím systémů pokročilého řízení rizik.

Vysoký stupeň konsolidace může zhoršit hospodářskou soutěž a způsobit narušení trhu. Může velký podnik kótovaný na burze (kótovaný u jedné z větších burz, jež je plně zapojená do tohoto konsolidačního procesu) přežít bez ratingu jedné ze tří hlavních ratingových agentur, bez služeb vrcholných investičních bank provázejících hlavní akvizice či fúze nebo bez jedné ze čtyř auditorských firem při svém finančním výkaznictví?

Co se stane za „čínskou zdí“ a mezi takovými zdi společnostmi, jako je City of London nebo další finanční centra? Existuje na vrcholném trhu dostatečná hospodářská soutěž? To je první otázka položená v této zprávě, která má vést k návrhům hlubších studií hospodářského dopadu a odvětvového šetření generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž, pokud možno ve spolupráci s příslušnými orgány v USA a jinde ve světě.

Dalším významným současným fenoménem je rychlý vzestup alternativního investičního podnikání, často usazeného na exotických místech mimo EU. Navozují společnosti soukromých kapitálových fondů a investičních fondů reálnou ekonomiku a žádoucí investice do inovací, udržitelného růstu, vyšší kvalitu pracovních míst a sociální soudržnost? Nebo způsobily výraznější pákový efekt a zadlužení společností, snížení stavu jejich cenných papírů a více složitosti a vzájemné provázanosti rizik spojených se složitými finančními produkty, jako jsou úvěrové deriváty? Jsou zajišťovací techniky, jež minimalizují rizika individuálních investorů, schopny rovněž rozložit a minimalizovat riziko na makroúrovni, nebo pouze vyvolávají davové chování?

Komisař McCreevy, zdá se, doposud podporoval tyto alternativní investory jako subjekty zajišťující likviditu a jako aktivisty akcionářů. Jeho hlavní zájem je odstranit bariéry soukromým investicím a zabránit jakýmkoli diskusím týkajícím se jejich regulace. Subjekty obezřetnostního dozoru, centrální banky a Evropská centrální banka si stejně jako jejich protějšky v USA stále více uvědomují finanční stabilitu a související systémová rizika. Bylo

již zahájeno několik šetření zabývajících se manipulováním s trhem a obchodováním zasvěcených osob. Zvyšující se úroveň pákového efektu a míry zadlužení, jimž jsou vystaveny společnosti, rostoucí rizika pro bankovní záruky a zvyšující se složitost struktury finančních technik určených k rozdělení a rozložení rizik (jako jsou úvěrové deriváty) vyvolaly obavy a vedly k šetření. Druhou stranou mince vyšší rozmanitosti a likvidity je vyšší vzájemná provázanost mezi investicemi a riziky, která v případě výrazného neplnění povinností může vést k neočekávanému dominovému efektu na finančním trhu v celosvětovém měřítku. Kromě nezávislého šetření a monitorování regulovaných částí systému a zdokonalení registrace a monitorování neregulovaných částí je nezbytné zevrubné obezřetnostní zhodnocení systémových a provozních rizik na makroúrovni ve spolupráci se všemi orgány dozoru a politickými činiteli.

Třetím tématem zprávy je výrazně nižší stupeň integrace maloobchodních finančních trhů. Odpovědí na přetrvávající převahu tradičních domácích finančních struktur v maloobchodě nemůže být prosté otevření vnitrostátních trhů výraznějším přijímáním zahraničních produktů a způsobů prodeje na základě režimu dozoru a režimu ochrany spotřebitele v zemi původu. Tradice ochrany spotřebitele a dozoru nad podnikatelským chováním jsou silně propojeny s rozdílností právních a sociálně-ekonomických systémů a neměly by být jednoduše přetaveny do jediné harmonizované formy, která bude určena všem bez rozdílu. Mělo by zde platit větší zaměření na specifické přeshraniční otázky týkající se mobilních uživatelů spíše než snaha podporovat přeshraniční nákupy mezi domácími uživateli s cílem zlepšit hospodářskou soutěž a zvýšit možnosti volby. Zpravodajka by uvítala, aby finanční průmysl vytvořil pilotní projekty celoevropských finančních produktů, jako jsou důchody, hypotéky či specifické pojišťovací produkty. Pro tyto produkty by měl být stanoven příslušný rámec dozoru, smluvního práva a ochrany spotřebitele, aby byly tyto produkty přenositelné přes hranice v rámci EU a všeobecně uznány všemi příslušnými regulátory.

Poptávka po mikroúvěrech ze strany osob samostatně výdělečně činných a dříve neformálního sektoru jednotlivců, kteří si přejí začít podnikat, byla zaznamenána teprve nedávno a byla tradičními poskytovateli úvěrů přijímána neochotně. Zpravodajka navrhuje, aby Komise s přihlédnutím k osvědčeným postupům, pokud jde o právní a regulatorní prostředí v Evropě i mimo ni, předložila akční plán pro mikrofinancování.

Tato kapitola se rovněž zmiňuje o udržitelném financování očekávané demografické nerovnováhy prostřednictvím důchodového systému. Kromě prvního pilíře příjmových opatření pro důchodce na principu průběžného financování („pay as you go“) má významné postavení i druhý pilíř důchodů zaměstnaneckých. Významnou výzvou je učinit je přístupnými nikoliv jen pro hrstku vyvolených. Právě systémy podle druhého pilíře založené na solidaritě by měly být co nejvíce rozvíjeny a neměly by být narušovány a ohrožovány předpisy nebo opatřeními, které vedou ke kvalitativně narušeným systémům, jež přenášejí veškerá rizika investování na individuální účastníky. Pokud jde o obezřetnostní dozor, měla by zvláštní směrnice o IZPP být odlišena od celkového pojetí projektu Solventnost II.

Další otázkou je přístup k základním službám. Bankovní účet, dostupnost bankomatů, platební karty nebo jiné bezpečné platební systémy, možnost provádět finanční transfery za nízké ceny, ukládání úspor nebo půjčky, to jsou základní potřeby, které by měly být přístupné všem občanům. Avšak není tomu všude tak. Nízké příjmy, předchozí záznam o zadluženosti,

bydlení ve špatné oblasti nebo dokonce špatné jméno upírá mnoha evropským občanům právo na to, aby byli přijati za bankovní klienty, a vylučuje je to z možnosti využívat základní finanční služby. Komise by měla iniciovat studii v evropském měřítku, která zhodnotí dostupnost základních finančních služeb a posoudí, zda a jak dalece je žádoucí a proveditelné prosadit povinné základní služby u finančních institucí.

Čtvrtá skupina doporučení se týká posílení finanční gramotnosti a zapojení uživatelů do procesu tvorby politik. V prostředí finančního trhu, kde se objevují nové složité produkty a existují rafinované techniky marketingu a prodeje, není možné pouze konstatovat, že zákazníci jsou na tom lépe, mají-li větší výběr. Odpovědností veřejného sektoru je kromě vyžadování transparentnosti a vytváření ochranných rámců rovněž podpora finančních znalostí a vzdělávání zákazníků. OECD doporučilo v roce 2005 zvýšit úsilí zaměřené na vzdělávání a dovednosti ve finanční oblasti. Nedávné studie ukazují neuspokojivý stav, kde jednou z nejvíce zneklidňujících skutečností je horší situace mezi mladými lidmi spíše než u jejich rodičů. Je zřejmé, že zdokonalení finančních dovedností a zlepšení vzdělávání ve finanční oblasti prostřednictvím specifických programů a internetových stránek, avšak rovněž jako nedílné součásti vzdělávání na základních školách, je nutností, ačkoli by nemělo být chápáno jako nahrazení obezřetné ochrany a dozoru.

Na rozdíl od značných možností, jejichž prostřednictvím mohou poskytovatelé finančních služeb vstoupit do přípravy právních předpisů a tvorby politik na evropské úrovni, zastoupení zákazníků a takových uživatelů, jakými jsou malé a střední podniky, v podstatě neexistuje. V roce 2004 vytvořila Komise platformu FIN-USE, ve které 14 nezávislých expertů poskytuje na individuálním základě přístup k velkému množství dokumentů o finančních trzích, se kterými pracuje generální ředitelství pro vnitřní trh. Její potřebnost a účinnost bude vyhodnocena letos na jaře. Kromě toho bylo ustaveno v létě 2006 akademické fórum nazvané Financial Services Consumer Group, které jako podskupina vytvořená v rámci dialogu generálního ředitelství pro ochranu zdraví a spotřebitele se spotřebiteli má za cíl upevnit vztahy s organizacemi spotřebitelů. Naše vlastní zkušenost v Evropském parlamentu ukazuje, že při lobbování ohledně různých dokumentů v rámci akčního plánu pro finanční služby nebyl vklad spotřebitelů a konečných uživatelů vůbec zastoupen. Zpravodajka doporučuje Komisi, aby zvážila umožnění a financování odborníků úzce napojených na evropské organizace spotřebitelů a uživatelů nebo jim dokonce přidělených, v oblasti produktů a služeb finančního trhu, jež budou schopni být ve spojení se všemi konzultačními a regulativními činnostmi v rámci akčního plánu pro finanční služby.

V institucionální oblasti zpravodajka znovu zdůrazňuje linii, kterou sleduje Hospodářský a měnový výbor Evropského parlamentu a jež je zaměřena na zlepšení regulace mimo jiné prostřednictvím hodnocení dopadu a konzistentním prováděním a vymáháním. Je potvrzeno schvalování ve výborech a znovu je zdůrazněn požadavek, aby byl Evropský parlament pozorovatelem ve výborech druhé úrovně.

Značná pozornost je věnována struktuře regulace a dozoru. Zpravodajka upozorňuje, že by současný roztržštěný rámec dozoru nemusel být schopen držet krok s dynamikou finančních trhů, zvláště pokud jde o dozor nad složitými novými produkty a jejich vzájemným působením a účinky na makroúrovni. Zatímco současný systém lze považovat za schopný zajistit účinné provádění dozoru nad podnikáním v kontextu vnitrostátních tradic a postupů

dozoru na místě, vyzývá zpravodajka k vytvoření dozoru založeného na stávajících domácích strukturách a tradicích dozoru a vymáhání, jenž by dále zahrnoval dobře vybavenou výkonnou složku na evropské úrovni s pověřením provádět obezřetnostní dozor a dozor nad systémovými riziky velkých přeshraničních a víceodvětvových finančních konglomerátů.

Vítá aktivitu společné pracovní skupiny Rady Evropské centrální banky, jež navrhla lekci krizového cvičení, konanou v dubnu 2006, a ustavení podskupiny Výboru pro finanční služby, jenž se má zabývat problémy struktury dozoru z dlouhodobého hlediska. Je znovu připomenut návrh Evropského parlamentu na vytvoření nové poradní skupiny na nejvyšší úrovni složené ze zkušených odborníků a zdůrazněn význam interinstitucionální monitorovací skupiny, která navrhne další směr vývoje Lamfalussyho procesu. Na podzim tohoto roku budou k dispozici různé zprávy ke zhodnocení situace a k vytvoření základu pro budoucí kroky, pokud jde o strukturu regulace a dozoru. Další pokrok a úspěch akčního plánu pro finanční služby vyžaduje spolehlivou kvalifikovanou a dobře vybavenou evropskou strukturu dozoru, jež bude sloužit zhruba třiceti – či vzhledem k další konsolidaci možná dokonce méně – velkým evropským aktérům a jež může rovněž posílit vnější vliv Evropy na celosvětová pravidla a jejich vymáhání od aktérů působících na evropských trzích, avšak se sídlem mimo Evropskou unii.